

شناسایی زیرساخت‌های تعیین کننده اثر بخشی توسعه مالی بر رشد اقتصادی در ایران

سامان اطهری

علوم اقتصادی- برنامه ریزی سیستم های اقتصادی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهقان، اصفهان، ایران

چکیده

اگر چه مطالعات پیشین به بررسی نقش زیرساخت‌ها بر توسعه بازارهای مالی پرداخته‌اند، اما نقش آفرینی آن در کمک به بروز آثار مثبت توسعه مالی بر رشد بخش واقعی اقتصاد مورد مطالعه قرار نگرفته است. تحقیق حاضر تلاش می‌کند تا با مطالعه اثر برخی زیرساخت‌ها بر رابطه علیت توسعه مالی و رشد اقتصادی، پنجره‌ای جدید رو به تفاوت رابطه علی مالی- رشد مشاهده شده در جوامع مختلف باز کند. پس از بررسی ادبیات موضوع مرتبط با حوزه تحقیق، از میان زیرساخت‌های تعیین کننده اثر بخشی توسعه مالی بر رشد اقتصادی برخی عوامل کلیدی جهت مطالعه در اقتصاد ایران انتخاب شده است. توسعه مالی دارای هفت ستون (محیط نهادی، محیط کسب و کار، ثبات مالی، خدمات مالی بانکی، خدمات مالی غیربانکی، بازارهای مالی و دسترسی مالی) است که کیفیت بالای آنها متضمن بهره‌مندی اقتصاد یک کشور از آثار مثبت توسعه مالی می‌باشد. بدین منظور، درجه باز بودن تجاری (به عنوان یکی از شاخصه‌های محیط نهادی)، سرمایه انسانی (در مورد محیط کسب و کار)، مالکیت دولتی بانک‌ها (به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر ارائه خدمات مالی بانکی)، ساختار مالی (به عنوان عاملی مهم در ارائه خدمات مالی غیربانکی)، درآمدهای نفتی (به عنوان یکی از مهمترین عوامل اثرگذار بر عملکرد بازارهای مالی در کشورهای صادرکننده نفت خام)، تورم (یکی از علل بی‌ثباتی بازارهای مالی در کشورهای در حال توسعه) و سرمایه اجتماعی (به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر دسترسی مالی بخصوص تأمین مالی خرد که بخش مهمی از این ستون را تشکیل می‌دهد) به عنوان متغیرهای اقتصادی مهم مؤثر بر وجود رابطه و نیز کیفیت رابطه میان توسعه مالی و رشد اقتصادی، به صورت جداگانه مورد تجزیه و تحلیل نظری قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: توسعه مالی، رشد اقتصادی